UNIE VAN WATERSCHAPPEN

NADERE TOELICHTING EN DUIDING TARIEFDIFFERENTIATIE BINNEN DE WATERSYSTEEMHEFFING GEBOUWD

AANLEIDING NOTITIE

In de voorstellen tot aanpassing van het belastingstelsel van de stuurgroep is het voorstel opgenomen om waterschappen de mogelijkheid te geven om binnen de watersysteemheffing gebouwd aparte tarieven voor woningen en voor andere gebouwen te gaan hanteren. Het gaat hier om een mogelijkheid oftewel om een kan-bepaling: het bestuur van het waterschap kan zelf besluiten of zij het in haar situatie en afhankelijk van de waarde-ontwikkeling van woningen en niet-woningen passend vindt om deze verschillende tarieven te gaan hanteren of niet.

In de afgelopen dagen hebben verschillende waterschappen er ons terecht op gewezen dat de juridische uitwerking van het voorstel in een bijlage van de notitie over het Verbeterd Combimodel (bijlage LV 20-48b) een onvolkomendheid bevat, in die zin dat de tariefdifferentiatie maar één kant op kan werken, namelijk het vaststellen van hogere tarieven voor niet-woningen dan voor woningen. Graag benadrukken wij dat dit niet de bedoeling is en dat de tariefdifferentiatie twee kanten moet kunnen uitwerken: het bestuur kan, afhankelijk van de waarde-ontwikkeling, een hoger tarief voor niet-woningen vaststellen dan voor woningen, maar ook een lager tarief.
Deze onvolkomenheid heeft er helaas toe geleid dat er verschillende beelden zijn ontstaan over de bedoeling en toekomstige toepassing van dit voorstel. Enkele waterschappen hebben ons gevraagd om hier een nadere toelichting en duiding te geven, zodat de besluitvorming binnen de waterschappen op dit punt beter kan worden ondersteund. Vandaar dat wij als ambtelijke procesgroep die de stuurgroep in het traject inhoudelijk ondersteunt in deze notitie een nadere toelichting op het voorstel geven, waarbij wij ook aangeven hoe wij vanaf nu met de geschetste onvolkomendheid in de juridische uitwerking zullen omgaan.

AANLEIDING VOORSTEL: GEEN GELIJKMATIGE LASTENONTWIKKELING BINNEN GEBOUWD

De watersysteemheffing gebouwd kent op dit moment één tarief dat voor eigenaren van woningen en van niet-woningen gelijk is. Onderstaande cijfers laten zien dat de WOZ-waarden van woningen de laatste jaren veel harder zijn gestegen dan de WOZ-waarden van niet-woningen (bron: Waarderingskamer):

Jaar	Waardestijging woningen	Waardestijging niet-woningen
2015	-2,8%	-2,7%
2016	1,2%	-1,9%
2017	3,3%	-1,5%
2018	5,9%	0,5%
2019	8,3%	2,0%
2020	8,6%	1,0%
Totaal	**24,5%**	**-2,6%**

Deze verschillende waarde-ontwikkeling heeft er aan bijgedragen dat de woningeigenaren, en indirect via de huur, degenen die een woning huren, een steeds groter deel van de rekening van de watersysteemheffing zijn gaan opbrengen. Met deze achtergrond heeft de stuurgroep voorgesteld om de mogelijkheid tot tariefdifferentiatie binnen de categorie gebouwd in het stelsel in te bouwen. Hiermee wordt de

waterschappen de mogelijkheid geboden om voor woningen, indien gewenst, een ander tarief te hanteren dan voor niet-woningen, zodat binnen de categorie gebouwd tot een voor beide subcategorieën gelijkmatige lastenontwikkeling kan worden gekomen.

PARALLEL MET GEMEENTEN

De gemeenten kennen al sinds het jaar 1997 op grond van artikel 220f, eerste lid, onder b en c , van de Gemeentewet de mogelijkheid om het tarief van de Onroerende Zaak Belasting (OZB) voor eigenaren van woningen en eigenaren van niet-woningen verschillend vast te stellen. De aanleiding daarvoor was dezelfde als nu bij de waterschappen: door de mogelijkheid tot tariefdifferentiatie aan gemeenten toe te kennen heeft de wetgever willen bewerkstelligen dat in situaties waarin de waarde-ontwikkeling van woningen en niet-woningen in een gemeente verschillend is, het gemeentebestuur toch tot een gelijkmatige lastendrukontwikkeling tussen beide groepen kan komen. Ook in de OZB gaat het om een kan-bepaling: ieder gemeentebestuur kan zelf beslissen of zij van de mogelijkheid gebruik maakt of niet

TWEEZIJDIGE WERKING

Zoals reeds in deze notitie aangegeven kan de mogelijkheid tot tariefdifferentiatie binnen gebouwd twee kanten op werken: het bestuur kan afhankelijk van de waarde-ontwikkeling een hoger tarief voor niet-woningen (waaronder bedrijfspanden) vaststellen dan voor woningen, maar ook een lager tarief. Wat dit betreft realiseren we ons dat de juridische uitwerking die onderdeel is van de stukken voor de Ledenvergadering van 11 december a.s. onvolledig is geformuleerd. Want als we ons stelsel toekomstbestendig willen maken, moet de mogelijkheid ook de andere kant op kunnen werken op het moment dat de waarde van de niet-woningen harder stijgt dan die van de woningen. We zullen zorgen dat dit punt in de Ledenvergadering van 11 december mondeling wordt ingebracht. Daarna zullen wij zorgen dat dit met de juiste formulering wordt opgenomen in de stukken die aan de minister van Infrastructuur en Waterstaat worden aangeboden. Bij deze herformulering zullen we zoveel mogelijk aansluiten bij de mogelijkheden die de gemeenten op dit moment hebben binnen de OZB. Ook daar heeft de tariefdifferentiatie een tweezijdige werking.

Doel: beperkte lastenverschuivingen

De mogelijkheid tot tariefdifferentiatie is bedoeld om de besturen desgewenst de mogelijkheid te bieden veranderingen te kunnen aanbrengen in de trend van lastenverschuivingen, zeker als de verwachting is dat een bepaald verschil in waardeontwikkeling tussen woningen en niet-woningen ook in komende jaren zal blijven bestaan. Mede omdat de waterschappen bij de opdrachtformulering voor dit aanpassingstraject expliciet hebben uitgesproken geen grote lastensprongen te willen introduceren en een gelijkmatige tariefontwikkeling na te streven, is daarmee ook duidelijk dat een terughoudend gebruik van dit middel wordt beoogd. Daarmee is het ook de verwachting dat er in de nieuwe systematiek voor elke subcategorie binnen de categorie gebouwd geen sprake zal zijn van een lastenverhoging/-verlaging die sterk van dat van de andere subcategorie zal afwijken.

Wetswijziging en handreiking

Wij verwachten dat de wetgever in de toelichting op de wetswijziging die de tariefdifferentiatie mogelijk maakt zal aansluiten bij de zojuist weergegeven strekking. Verder zullen we ervoor zorgen dat er in de ‘Handreiking tariefdifferentiatie’ van de Unie, die naar aanleiding van de aanpassingen in ons belastingstelsel zal worden aangepast, een onderdeel over deze nieuwe tariefdifferentiatie wordt toegevoegd. De passages die hiervoor in deze notitie zijn opgenomen zullen hierin een plaats krijgen en verder worden uitgewerkt. Met de aanvulling van de handreiking zal worden gestart op het moment dat het ministerie van IenW het wetgevingstraject daadwerkelijk in gang zet.